Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

| | | | |
|---|---|---|---|
| Nazwa i kod przedmiotu | Przekład tekstów artystycznych (ćw. audytoryjne), PG_00189097 | | |
| Kierunek studiów | Filologia germańska (O) | | |
| Data rozpoczęcia studiów | październik 2026 r. | Rok akademicki realizacji przedmiotu | 2027/2028 |
| Poziom kształcenia | II stopnia | Grupa zajęć | Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów<br>Grupa zajęć fakultatywnych<br>Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki |
| Forma studiów | stacjonarne | Sposób realizacji | na uczelni |
| Rok studiów | 2 | Język wykładowy | niemiecki<br>Niemiecki 60% Polski 40% |
| Semestr studiów | 4 | Liczba punktów ECTS | 3.0 |
| Profil kształcenia | ogólnoakademicki | Forma zaliczenia | zaliczenie |
| Jednostka prowadząca | Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Filologii Germańskiej -> Zakład Literatury i Kultury Niemieckiej | | |
| Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców) | Odpowiedzialny za przedmiot | dr hab. Agnieszka Haas | |
| | Prowadzący zajęcia z przedmiotu | | |

| Formy zajęć | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Forma zajęć | Wykład | Ćwiczenia | Laboratorium | Projekt | Seminarium | RAZEM |
| | Liczba godzin zajęć | 0.0 | 30.0 | 0.0 | 0.0 | 0.0 | 30 |
| | W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0 | | | | | | |

| Aktywność studenta i liczba godzin pracy | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | Aktywność studenta | Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów | Udział w konsultacjach | Praca własna studenta | RAZEM |
| | Liczba godzin pracy studenta | 30 | 4.0 | 41.0 | 75 |

| | |
|---|---|
| Cel przedmiotu | Celem zajęć jest zapoznanie osób studiujących ze specyfiką tekstu artystycznego (różne gatunki, media, sposoby użytkowania, epoki, style, dyskursy) i sposobami jego przekładu, uzależnionymi od czynników tekstowych i pozatekstowych. Zajęcia mają na celu kształcenie praktycznej umiejętności tłumaczenia różnych form literackich oraz form z pogranicza innych sztuk (np. muzyki), kształcenie warsztatu językowego tłumacza oraz zapoznanie z metodami pracy nad przekładem artystycznym, obszarami życia zawodowego i działalności kulturalnej, w których przekład artystyczny funkcjonuje. |

**Efekty uczenia się przedmiotu**

| Efekt kierunkowy | Efekt z przedmiotu | Sposób weryfikacji i oceny efektu |
|---|---|---|
| [FGMU2_W05] Zna i rozumie w pogłębionym stopniu językowe oraz kulturowe uwarunkowania komunikacji międzykulturowej, ze szczególnym uwzględnieniem kontekstu polsko-niemieckiego. | zna i rozumie w pogłębionym stopniu językowe i kulturowe uwarunkowania funkcjonowania tekstów literackich i tłumaczeń w kontekście komunikacji międzykulturowej. | [SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny<br>[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja<br>[SW3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna |
| [FGMU2_W07] Zna i rozumie kluczowe problemy i wyzwania współczesnej cywilizacji, znajdujące odzwierciedlenie w tekstach kultury i języku krajów niemieckiego obszaru językowego. | zna i rozumie w pogłębionym stopniu wybrane problemy i wyzwania współczesnej cywilizacji oraz ich odzwierciedlenie w tekstach kultury niemieckiego obszaru językowego, istotne z punktu widzenia przekładu literackiego. | [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja |
| [FGMU2_U04] Potrafi formułować i weryfikować hipotezy związane z wybranymi problemami badawczymi z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa germanistycznego. | potrafi formułować i weryfikować hipotezy dotyczące problemów interpretacyjnych i translatorskich pojawiających się w przekładzie tekstów literackich w parze językowej polski-niemiecki. | [SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja<br>[SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna<br>[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny |
| [FGMU2_W09] Zna i rozumie w pogłębionym stopniu zasady ochrony własności intelektualnej i praw autorskich. | zna i rozumie w pogłębionym stopniu zasady ochrony własności intelektualnej i praw autorskich, w szczególności w odniesieniu do przekładu tekstów literackich i statusu tłumacza jako współtwórcy utworu. | [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja |
| [FGMU2_U10] Potrafi dokonywać przekładu różnego rodzaju tekstów w parze językowej j. polski / j. niemiecki, z wykorzystaniem pogłębionej wiedzy z zakresu translatoryki i zaawansowanej umiejętności posługiwania się językiem specjalistycznym. | potrafi przekładać teksty literackie w parze językowej polski–niemiecki, stosując odpowiednie strategie i techniki przekładu oraz zachowując stylistyczne i gatunkowe właściwości tekstu oryginalnego. | [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna<br>[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny |
| [FGMU2_U03] Potrafi zastosować zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne, w szczególności do opracowania i prezentacji danych językowych oraz kulturowych. | potrafi stosować zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne w pracy nad przekładem tekstów literackich, w szczególności do wyszukiwania, opracowywania i prezentowania informacji językowych i kulturowych. | [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna |

**Treści przedmiotu**

Praktyczne ćwiczenia obejmujące czytanie, dyskusję nad istniejącymi tłumaczeniami oraz samodzielne próby przekładu tekstów literackich. Analiza istniejących przekładów jako punkt wyjścia do pracy nad nowym tłumaczeniem. W ramach ćwiczeń omawiane są zagadnienia odnoszące się do specyfiki tekstu literackiego i przekładu artystycznego - na konkretnych przykładach i rozwiązaniach translatorskich studentów: metafora, nieprzetłumaczalność i wieloznaczność, parafraza, intertekstualność, polifoniczność tekstu literackiego, obecność idiolektów, gry słów, zasady budowy wiersza i jego przekładu (elementy prozodii, wersyfikacji, retoryki); analiza rozwiązań translatorskich (z literatury niemieckiej na j. polski oraz z literatury polskiej na j. niemiecki) próba oceny i dyskusja nad rozwiązaniami translatorskimi studentów. Przekład prozy, poezji współczesnej i klasycznej z uwzględnieniem systemu wersyfikacyjnego polskiego i niemieckiego, dramatu, adaptacja tekstu dla potrzeb scenicznych, przekład tekstów o funkcji apelatywnej; wybrane elementy przekładu audiowizualnego (piosenka, pieśń, libretto).

**Wymagania wstępne i dodatkowe**

Znajomość obu języków umożliwiająca udział w zajęciach; wiedza z zakresu literaturoznawstwa i historii literatury niemieckiej oraz translatoryki.

**Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się**

| Sposób oceniania (składowe) | Próg zaliczeniowy | Składowa oceny końcowej |
|---|---|---|
| wykonanie przekładów omawianych na ćwiczeniach | 51.0% | 20.0% |
| kolokwium pisemne (2) | 51.0% | 70.0% |
| oceny za wypowiedzi w dyskusjach i wkład w rozwiązywanie problemów na zajęciac | 51.0% | 10.0% |

<table>
<tr><td rowspan="3">Zalecana lista lektur</td><td>Podstawowa lista lektur</td><td>• Apel, F.: Sprachbewegung. Eine historisch-poetologische Untersuchung zum Problem des Übersetzens. Heidelberg 1982.<br>• Apel F., Kopetzki A., Literarische Übersetzung. Stuttgart 2003.<br>• Brzozowski, J.: Stanąć po stronie tłumacza: Zarys poetyki opisowej przekładu. Kraków 2011.<br>• Fast, P. (red.): Przekład artystyczny a współczesne teorie translatologiczne. Katowice 1998.<br>• Haas, A.: Granice krytyki przekładu, w: Recepcja. Transfer. Przekład. Oblicza recepcji. T.3, pod red. Jana Koźbiała, Warszawa 2005, s.117-131.<br>• Hendrykowski Marek, Adaptacja jako przekład intersemiotyczny. "Przestrzenie Teorii 20. Poznań 2013.<br>• Krysztofiak, M.: Przekład literacki a translatologia. Poznań 1999.<br>• Majkiewicz A., Intertekstualność implikacje dla teorii przekładu. Warszawa 2008.<br>• Między oryginałem a przekładem seria pod red. m.in. J. Koniecznej-Twardzikowej i M. Filipowicz Rudek (l.90-2000).<br>• Nowicka-Jeżowa, A., Knysz-Tomaszewska D., Przekład literacki: teoria, historia, współczesność. Warszawa 1997.<br>• Sadkowski, W.: Odpowiednie dać słowu słowo. Zarys dziejów przekładu literackiego w Polsce, Warszawa 2002.<br>• Sommerfeld, B.: Übersetzungskritik. Modelle, Perspektiven, Didaktik. Poznań 2016.</td></tr>
<tr><td>Uzupełniająca lista lektur</td><td>• Balcerzan, E.: Literatura z literatury (strategie tłumaczy), Katowice 1998.<br>• Fast P.: O granicach przekładalności [w:] Przekład artystyczny, t. I: Problemy teorii i krytyki, red. Piotr Fast, Katowice 1991.<br>• Fimiak-Chwiłkowska, A.: poprawić poprzednika? - Koncepty tłumaczy w serii translatorskiej. Na przykładzie opowiadania Panny z Wilka Jarosława Iwaszkiewicza i niemieckich tłumaczeń. Rocznik Przekładoznawczy 13/2018.<br>• Kubiński W., Kubińska O. / Wolański T. Z. (red.), Przekładając nieprzekładalne, Gdańsk 2000.<br>• Haas, A.K.: Was der listige Fährmann ans andere Ufer trug Henryk Bereskas übersetzerisches Ringen mit der Lyrik,<br>przekł. H.Petersen (niemieckojęzyczny przedruk artykułu Co chytry przewoźnik wiózł na drugi brzeg...z roku 2006), w: Fährmann grenzenlos. Deutsche ind Polen im heutigen Europa. Zum Gedenken an Henryk Bereska. Hg. Brigitta Helbig-Mischewski, Gabriela Matuszek, Hildesheim-Zürich-New York 2008, s.273-289.<br>• Kaźmierczak, M.: Tłumacz i skopos w filharmonii. Rocznik Przekładoznawczy 12/2017.<br>• Lukas, K., Kątny, A.: Bolesław Leśmians poetische Transgressionen mit Blick auf deutsche Übersetzungen von Karl Dedecius, (w:) Sommerfeld, Beate / Kęsicka, Karolina / Korycińska-Wegner, Małgorzata/ Fimiak-Chwiłkowska, Anna (red.): Transgressionen im Spiegel der Übersetzung. Festschrift zum 70. Geburtstag von Prof. Maria Krysztofiak-Kaszyńska, Peter Lang, Frankfurt/M. 2016, s. 173-186.<br>• Łuczak, D.: Indywidualna stylistyka autora w przekładzie literackim na przykładzie powieści Joanny Bator Piaskowa Góra i jej tłumaczenia na język niemiecki. Rocznik Przekładoznawczy 13/2018.<br>• Pióro, T.: Szkice o sztuce przekładu i sztuce czytania. Warszawa 2019.<br><br>Szymańska, E.: Adaptacje sceniczne Procesu Franza Kafki w Polsce. Wrocław 2008.</td></tr>
<tr><td>Adresy eZasobów</td><td></td></tr>
<tr><td>Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania</td><td colspan="2">T.Karpowicz, wiersze; Kaschnitz, Popp und Mingel; W.Busch, Max und Moritz; Celan, Psalm; Kafka, Auf der Galerie; Trakl, Der Herbst des Einsamen; Rellstab, Serenade</td></tr>
<tr><td>Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu</td><td colspan="2">Nie dotyczy</td></tr>
</table>

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.